

Een open einde...

Deze begroting zit vol ambitie, maar een uitwerking is nog bijna nergens te vinden. Dat maakt controle door de raad lastig. De programma's zijn pas richting de perspectiefnota volgend jaar klaar. Wij stellen nu wel een begroting vast, maar hoe sturen wij als raad? Of is het vooral het college dat stuurt op de achtergrond? Ook een begroting moet om meer draaien dan alleen cijfers. In januari 2018 hadden de programma's al klaar moeten zijn, inmiddels wordt het opgeschoven richting de perspectiefnota, bijna anderhalf jaar later!

Aan het begin van de begroting schrijft het college dat de begroting is gebaseerd op het coalitieakkoord en op het stuk 'Anker & Horizon'. Dat laatste is toch wel merkwaardig. Het is een stuk dat niemand heeft vastgesteld en dat maar weinig mensen kennen. Wie heeft het geschreven? Wat is de intentie van dit document?

Financieel perspectief

De ambitie heeft ook gevolgen voor het financieel perspectief. Waar in het collegeakkoord nog werd uitgegaan van een positief saldo voor 2019 van 250.000 euro, is dit inmiddels verslechterd naar een negatief saldo van 492.000 euro. En dan is de septembercirculaire nog niet eens verwerkt. Is het gezien de nog steeds wankelende financiële positie verantwoord om douceurtjes uit te delen als het afschaffen van de hondenbelasting en een proef met het gratis parkeren? D66 vindt van niet. Het langjarig financieel perspectief is positief, maar hoe zeker is dat? Het college boekt een forse besparing in op de WMO en de jeugdzorg. Maar het zijn en blijven open einde-regelingen. Dus zullen de besparingen niet worden gerealiseerd.

De afgelopen jaren stonden in het teken van het financieel herstel. Dat kon niet snel genoeg gaan en aanvullende investeringen waren volgens het college niet mogelijk. Nu begint de concept-begroting al met een tekort van een half miljoen euro en laat het college de hersteltermijn van het eigen vermogen weer oplopen.

Bij de vorige begroting heeft D66 gepleit voor realistisch begroten. Is dit dan een realistische begroting? Voor een deel wel, voor een ander deel niet. Neem nu de leges voor de omgevingsvergunningen, die zijn even hoog begroot in 2019 als in 2018. Dat terwijl ze in de berap 650.000 euro lager uitvielen dan begroot. Is de begroting voor 2019 op dit punt dan wel realistisch?

Verder lijkt het college nogal hap snap aan het werk te zijn. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van eenzaamheid. Eind vorig jaar schreef het college in antwoord op een bij de begroting 2018 aangenomen motie over eenzaamheid, dat de huidige aanpak afdoende was. Nu is in deze begroting ineens toch 50.000 euro incidenteel beschikbaar. De vraag is dan wat wij daarmee opschieten, want

wat gebeurt er na 2019? Dezelfde vraag kan worden gesteld over de incidentele middelen voor dierenwelzijn. Het is fijn dat het college in gesprek wil met oppositiepartijen, maar uiteindelijk is het de vraag wat wij willen bereiken voor onze stad en waar wij naartoe willen.

OZB

De afgelopen jaren is de onroerende zaakbelasting meerdere keren extra verhoogd, bovenop het inflatiepercentage. D66 vindt dat hier een keer een einde aan moet komen. Voor huiseigenaren stijgen de gemeentelijke lasten volgende jaar met 3,2%, dus meer dan de inflatie. De extra verhoging is ook in strijd met het uitvoeringsprogramma van de coalitiepartijen, waarin letterlijk staat dat de onroerendzaakbelasting wordt niet verhoogd, behalve met het inflatiepercentage.

WMO en jeugdzorg

De tekorten in het sociaal domein maken duidelijk dat Almelo meer moet doen om de transitie in het sociaal domein tot stand te brengen. Het is goed dat het college hier nu actie op wil ondernemen en daar ook in investeert. Helaas staan daar direct flinke bezuinigingen tegenover. D66 zet vraagtekens bij het tempo waarop het college deze bezuinigingen denkt te realiseren. Zowel bij de WMO als bij de jeugdhulp gaat het om open einde-regelingen en daarmee is maar de vraag of de taakstelling ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Bovendien vergrijst de Almelse bevolking en zal de behoefte aan zorg daarom eerder toe- dan afnemen. Gezien het feit dat ouderen (langer) thuis blijven wonen, pleit D66 voor het invoeren van een zogenoemde blijverslening.

Waar D66 ook moeite mee heeft, is de nadruk die op de financiën lijkt te liggen. Het draait in de zorg niet om een sluitende begroting maar om de zorgvragers, onze inwoners! Terecht constateert het college dat Almelo ook zelf maatregelen zal moeten nemen. Maar dat wisten wij in 2015 ook al. Tot nu toe hebben wij te weinig gezien hoe het college deze transformatie wil vormgeven en lijkt de innovatie binnen het sociaal domein nog te weinig uit de verf te komen. Eén oplossing is wat D66 betreft het verminderen van de bureaucratie in het sociaal domein. Voor zorgaanbieders is de bureaucratie een groot probleem en ook de wijkteams hebben er last van, zo blijkt uit het onderzoek van de rekenkamer. Het organiseren van zogeheten schrapsessies kan uitkomst zijn voor het verminderen van de bureaucratie.

Participatie

Het gaat beter met Almelo, maar helaas niet met iedereen. Nog te veel mensen kunnen niet meedoen, bijvoorbeeld omdat ze niet de juiste opleiding hebben, of omdat ze het slachtoffer zijn van arbeidsdiscriminatie. Omdat in onze openbare ruimte nog te weinig rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. Wat dat laatste betreft was het tekenend dat het vorige college geen inclusieagenda op wilde stellen, nadat de gemeenteraad daarom had gevraagd. Verder heeft de gemeenteraad bijvoorbeeld twee jaar geleden een motie aangenomen over openbare toiletten in de binnenstad. Ze zijn er nog steeds niet.

Almelo heeft een hoog percentage inwoners met een bijstandsuitkering. We zullen dus meer moeten doen om deze groep aan het werk te helpen. D66 denkt bijvoorbeeld aan flextentie-instrumenten en een herziening van gemeentelijke regelingen en toeslagen om zo de armoedeval tegen te gaan.

Duurzaamheid en omgeving

Duurzaamheid is voor ons allemaal een centrale opgave. Bij elk voorstel in het fysiek domein zou ook aandacht moeten zijn voor de gevolgen voor natuur en milieu. Anders dan tijdens de vorige collegeperiode lijkt dit college hiermee ook daadwerkelijk aan de slag te gaan. Er komen visies en er worden zaken onderzocht, zoals een pilot windenergie langs de A35 en het verduurzamen van het zwembad. D66 hoopt wel dat het daar niet bij blijft en dat het college ook tot concrete acties over gaat. Alleen wachten op initiatieven uit de samenleving is niet voldoende. Daar waar de gemeente echt de voortrekkersrol neemt, gaat de verduurzaming vele malen sneller dan daar waar het alleen aan de markt of de samenleving is overgelaten. Met een revolverend fonds zetten we een eerste stap, maar er is meer nodig.

Bij het debat over het coalitieakkoord constateerde D66 al dat de coalitiepartijen veel aandacht hebben voor de auto, maar weinig voor de fiets. Waarom wel 600.000 euro per jaar naar het parkeerbeleid, maar geen geld voor de F35? Wat D66 betreft moet er meer aandacht zijn voor fietsbeleid, bijvoorbeeld ook voor veilige fietsroutes naar scholen.

In de begroting staat dat Almelo beter bestand moet zijn tegen wateroverlast en hittestress. Hoe, dat staat er niet. Er is meer groen nodig, ook buiten de binnenstad, bijvoorbeeld door het onttegenen van tuinen en schoolpleinen. Ook zogenaamde tiny forests zijn voor D66 een optie. Het wordt ook tijd voor een geactualiseerde watervisie. De gemeente kan die integraal met het waterschap vaststellen en daar vervolgens een uitvoeringsplan bij vaststellen. Bijvoorbeeld in de Bornsestraat wordt komend jaar het riool vervangen, maar er komt geen gescheiden systeem, maar gewoon weer een ouderwets samengesteld systeem. Op deze manier blijven de oudere stadsdelen na rioolvervangning voor lange tijd niet klimaatbestendig.

D66 maakt zich zorgen over de doorgaande afname van de biodiversiteit en de hoeveelheid planten en dieren per soort. De insectenhoeveelheid is gedecimeerd vergeleken met een aantal decennia terug. De basis van de voedselketen dreigt zo te verdwijnen. Dat raakt ons mensen direct door toename van plagen, slechte bestuiving van land- en tuinbouwgewassen, enz. Almelo zou op Twentse/Landelijke schaal herstelaafspraken kunnen maken met relevante partijen. Vooral met de boeren, die alleen nog maar cultuursteppe hebben in plaats van de bloemrijke hooilanden zoals we die vroeger hadden. Houtwallen met wilddekking zijn praktisch verdwenen. Landbouw moet weer in balans komen met de natuur. Nu is er sprake van ernstige rooibouw.

Tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar heeft D66 ervoor gepleit om de het onderhoudsniveau in de openbare ruimte niet nog verder te verlagen. Een motie van D66 is toen aangenomen. Wij zijn dan ook tevreden over de investeringen van het college in het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Waar kunnen ook inwoners van Almelo zien wat en wanneer er opgeknapt wordt in een meerjareninvesteringsplan?

Binnenstad

De verbouwing van de binnenstad komt op stoom. We zijn er (nog) niet, er is meer nodig om de binnenstad aantrekkelijker te maken. De investeringen die het college voorstelt voor de binnenstad voorstelt blijken vooral een investering in het parkeerbeleid te zijn. Parkeren is nooit gratis en dat blijkt wel. Feitelijk betaalt de gemeente de komende jaren 600.000 euro per jaar voor een pilot met niet-betaald parkeren. Omdat twee partijen tijdens de campagne 'gratis' parkeren hebben beloofd, moet het er nu per se komen.

Daar komt nog bij dat de effectiviteit van niet-betaald parkeren niet bewezen is. Uit een ANWB-onderzoek naar parkeergedrag van bezoekers blijkt dat parkeertarieven slechts een kleine rol spelen in de besluitvorming over parkeren: 78% van de bezoekers zoekt helemaal niet uit wat de parkeertarieven zijn. Vaker wordt uitgezocht waar men kan parkeren. Het is een misvatting dat de omzet van de ondernemers omhoog gaat als je gratis kan parkeren.

Bestuur en samenleving

Vorig jaar hebben raad en college een uitgebreide discussie gevoerd over de organisatieontwikkeling. Het college constateerde dat het vertrouwen laag was en dat daarom de organisatie moest worden veranderd. Daarbij werden wat D66 betreft een paar stappen overgeslagen. D66 constateerde dat eerst onderzocht moet worden waarom het vertrouwen zo laag is, voordat we 4,5 miljoen euro uitgeven aan een interne reorganisatie. Drie jaar intern reorganiseren zal wellicht nodig zijn, maar wanneer merkt de burger daar wat van? D66 heeft daarbij gepleit voor het temporiseren van de organisatieontwikkeling, kortom om het wat rustiger aan te doen om de organisatie bij deze ontwikkeling te betrekken. Elke grote verandering in de maatschappij en in een organisatie vraagt om draagvlak. Gezien de berichtgeving van de afgelopen weken heeft de D66-fractie ernstige twijfels over het draagvlak binnen de organisatie.

Een van de uitgangspunten bij de organisatieontwikkeling was het programma- en wijkgericht werken. Wat D66 betreft hoort bij het wijkgericht werken ook dat de inwoners meer te zeggen krijgen over hun eigen wijk of buurt, bijvoorbeeld door middel van wijkbudgetten. Geef de inwoners het vertrouwen en beslis minder vanuit het stadhuis.

Voorstellen moeten, wat D66 betreft, komen vanuit de basis (meespraak) zodat er ook draagvlak is voor te nemen maatregelen en/of beleidswijzigingen en/of aanpassingen.

In het coalitieakkoord kondigen de coalitiepartijen aan samen met inwoners en ondernemers aan plannen te willen werken, tegelijkertijd willen deze partijen aan ondernemers opleggen dat zij meebetalen aan een pilot met gratis parkeren. Dat is tegenstrijdig. Ondertussen heeft het college nog steeds niet met de ondernemers overlegd en weten zij niet waar ze aan toe zijn. Onduidelijk blijft ook hoe het college dit concreet wil invullen: Hoe wil het college de bijdrage van de ondernemers gaan innen? Via de reclamebelasting? Welke lastenverzwaring betekent dit voor de ondernemers? En wat gebeurt er als de ondernemers niet willen meebetalen? D66 vindt dat de pilot dan voorlopig maar helemaal moet worden afgeblazen. D66 leest namelijk in de begroting dat wanneer de ondernemers niet betalen, de pilot niet door kan gaan.

Verder blijkt dat wij als gemeente nog grote stappen moeten zetten bij de transitie richting de Omgevingswet. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de nieuwbouw van een verzorgingstehuis, waarbij de bewoners van de Hanzelaan zich overvallen voelden. D66 vindt dat bestemmingsplannen radicaal anders tot stand moeten komen en dat omwonenden vanaf het begin bij het proces moeten worden betrokken. Daarmee moeten we nu een begin maken en niet wachten op de invoering van de Omgevingswet.